

Læreplan i vg3 kjole- og draktsyerfaget

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 15.juni 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2022

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Vg3 kjole- og draktsyerfaget handler om å framstille måltilpassede klær og mindre kolleksjoner til damer. Gjennom å gjøre praktisk arbeid i tradisjonelle sømteknikker i nyproduksjon, omsøm og reparasjoner utvikler lærlingene kunnskap om materialer, moter, trender og stilarter i håndverket. Faget skal utvikle yrkesutøvere som kan dekke behovet for håndtilvirkede dameklær med vektlegging av riktig passform, modell, farge og materialer til et bredt spekter av kunder.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Vg3 kjole- og draktsyerfaget skal ruste lærlingene til å utvikle produkter med utgangspunkt i bærekraft, kvalitet, kultur og historie. Lærlingene skal oppleve mestring og finne sin egen faglige identitet gjennom å utvikle håndlag og reflektere over håndverksutførelsen i arbeid med tradisjonelle og nye dameklær. Faget viderefører tradisjonell håndverkskunnskap og tar vare på ressurser for framtiden. Videre bidrar faget til å skape respekt og forståelse for kultur- og naturarv, og på dette grunnlaget kan nye løsninger utvikles. Faget skal også bidra til å gi lærlingene kunnskap om arbeidsgivers og arbeidstakers plikter og rettigheter og om betydningen av trepartssamarbeidet, der arbeidsgiveren, arbeidstakeren og myndighetene jobber sammen for å utvikle faget og et bedre arbeidsliv.

Kjerneelementer

Håndverk og produksjon

Kjerneelementet håndverk og produksjon handler om å framstille måltilpassede dameklær ved hjelp av ulike tradisjonelle og nye søm- og presseteknikker. Videre handler det om å forstå sammenhengen mellom kundens behov og valg av materialer og innleggsstoffer, med et bevisst forhold til kvalitet, tidsbruk og kostnader. Kjerneelementet omfatter hele prosessen fra å utarbeide mønster til sammensyng. Videre handler det om å bruke og vedlikeholde maskiner og verktøy. Det innebærer varierte ergonomiske arbeidsstillinger og bevegelser i tråd med gjeldende regler for helse, miljø og sikkerhet. Bruk av datablad og bruksanvisninger er en integrert del av alt arbeid på verkstedet.

Design, form og funksjon

Kjerneelementet design, form og funksjon handler om å framstille måltilpassede klær og gjøre tilpassinger etter kroppsfasong og bruksområde. Det innebærer idéutvikling, skisser, arbeidstegning, mønsterkonstruksjon,

tilskjæring, modellering og framstilling av klær etter kundens ulike behov og bruk. Videre handler det om å veilede kunden i valg av modell, detaljer, dekor og materialer.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I vg3 kjole- og draktsyerfaget handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å utvikle håndlag, gode arbeidsrutiner og evne til problemløsning og om å utvikle identitet og ta ansvarlige valg i eget liv og i skapende arbeid. Det handler også om hvordan man kan gi uttrykk for egne opplevelser, tanker og meninger i samarbeid med andre og i arbeidet med oppgaver innenfor kjole- og draktsyerfaget.

Bærekraftig utvikling

I vg3 kjole- og draktsyerfaget handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om å reflektere kritisk rundt valg av materialer, produksjonsmetoder, verktøy og maskiner i en etisk og bærekraftig produksjon og hvordan dette kan påvirke miljøet. Det innebærer å legge vekt på produksjon av holdbare produkter der vedlikehold og reparasjon er mulig, og å videreutvikle og skape nye kjole- og draktprodukter med god og varig kvalitet. Bærekraftig utvikling handler også om at faget er en del av arbeidet med å sikre verdens natur- og kulturarv.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i vg3 kjole- og draktsyerfaget innebærer å lytte til og gi respons i spontan og forberedt samtale. Det innebærer også å bruke fagspråk i kommunikasjon med kunder, leverandører, kolleger og andre samarbeidspartnere og å tilpasse kommunikasjonen til mottaker og formål. Lærlingene utvikler muntlige ferdigheter når de drøfter, reflekterer og presenterer produkter og metoder alene og i fellesskap.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i vg3 kjole- og draktsyerfaget innebærer å bruke fagspråk til å utforme tekster tilpasset mottaker og formål. Det innebærer også å lage arbeidsbeskrivelser og å presentere og dokumentere arbeidsprosesser gjennom tekst og visualiseringer til kunder, kolleger, leverandører og andre samarbeidspartnere. Videre innebærer det å utforske og reflektere over faglige emner og problemstillinger, bygge opp argumentasjon og revidere egne tekster.

Å kunne lese

Å kunne lese i vg3 kjole- og draktsyerfaget innebærer å finne og vurdere informasjon i faglitteratur, ulike tekster, arbeidsbeskrivelser, tegninger, mønstre, bilder og illustrasjoner. Det innebærer også å sammenligne, tolke informasjon og trekke faglige slutninger ut fra kjent og ukjent fagstoff. Videre innebærer det å bruke kilder på en kritisk måte som lar seg etterprøve.

Å kunne regne

Å kunne regne i vg3 kjole- og draktsyerfaget innebærer å hente ut, beskrive og tolke informasjon fra et tallmateriale. Det innebærer å bruke og bearbeide informasjonen for å forstå og vise sammenhenger og å sammenligne og presentere resultater på ulike måter. Videre innebærer det å måle opp, beregne størrelser, konstruere mønstre og rekonstruere former. Det innebærer også å gjøre økonomiske beregninger i forbindelse med pristilbud.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i vg3 kjole- og draktsyerfaget innebærer å bruke digitale ressurser til å innhente informasjon og å kommunisere og presentere eget arbeid. Digitale ferdigheter innebærer videre å vurdere, bearbeide og sammenstille informasjon, være kildekritisk og vise til kilder. Det innebærer også å utvikle etisk bevissthet og vise digital dømmekraft ved å følge regler og normer.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering vg3 kjole- og draktsyerfaget

Kompetansemål

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere eget arbeid
- planlegge og produsere målsydde klær og mindre kolleksjoner til dame
- planlegge, velge og gjøre rede for bruk av ulike fasonger, materialer og sømteknikker i design- og produksjonsprosessen
- utforske og anvende trender, mote og drakthistorie som inspirasjon i designprosessen
- utvikle ideer og lage skisser og bruke disse i kommunikasjon med kunder om design, materiale, form og funksjon
- anvende arbeidstegninger og motetegninger i presentasjon og produksjon av klær

- bruke skisser, tegninger og bilder som utgangspunkt ved utarbeidelse av mønstre
- ta mål, konstruere grunnform og utvikle snittmønstre etter kundens personlige mål
- modellere plagg og plaggdetaljer på kunde eller byste
- overføre mønstre til tekstiler og materialer og klippe og merke ut fra mønstrets form og plaggets funksjon
- anvende og utnytte materialer på en hensiktsmessig og bærekraftig måte ved ny produksjon, reparasjoner, omsøm og redesign
- bruke ulike sømteknikker for hånd og med maskin, og velge teknikk ut fra materiale og produkt
- bruke ulike presseteknikker og velge og begrunne teknikk ut fra materiale og produkt
- planlegge og gjennomføre innprøving, og tilpasse og vurdere plagg på kunden
- vurdere og dokumentere håndverksfaglig kvalitet på eget arbeid og gjøre rede for hvordan ulike valg påvirker produksjon og design
- velge og bruke digitale verktøy i arbeid med design og produktutvikling og til å presentere egne produkter og tjenester
- anvende fagspråk i kommunikasjon med kunder og andre om design, farge, form og materialer
- beregne materialbruk, tid og pris på egne produkter og tjenester og vurdere sammenhengen mellom materialvalg, produktivitet og lønnsomhet
- finne informasjon for å drøfte faglige spørsmål og problemstillinger og bruke kildene på en måte som lar seg etterprøve
- anvende og vedlikeholde maskiner, verktøy og utstyr i henhold til gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet og bruke hensiktsmessige arbeidsstillinger
- gjøre rede for og følge gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet i alt arbeid på verkstedet
- arbeide etter regelverk og avtaler som regulerer arbeidsforholdet i faget, og gjøre rede for arbeidsgiverens og arbeidstakerens plikter og rettigheter

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Lærlingene viser og utvikler kompetanse i vg3 kjole- og draktsyerfaget når de bruker kunnskaper, ferdigheter og kritisk tenkning til å løse arbeidsoppgaver i faget.

Instruktøren skal legge til rette for lærlingmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgaver. Instruktøren og lærlingene skal være i dialog om lærlingenes utvikling i vg3 kjole- og draktsyerfaget. Lærlingene skal få mulighet til å uttrykke hva de opplever at de mestrer, og reflektere over egen faglig utvikling. Instruktøren skal gi veiledning om videre læring og

tilpasse opplæringen slik at lærlingene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i faget.

Vurderingsordning

Sluttvurdering

Før svenneprøven må alle som ikke har fulgt normalt opplæringsløp, ha bestått en skriftlig eksamen laget ut fra læreplanen i faget. Eksamen utarbeides sentralt og sensureres lokalt. Eksamen skal ikke ha forberedelsesdel.

Opplæringen i vg3 kjole- og draktsyerfaget skal avsluttes med en svenneprøve. Alle skal opp til svenneprøven, som skal gjennomføres over minst åtte virkedager.